KFV-forskaren

Medlemsblad för Katrineholm-Flen-Vingåker Släktforskarförening

Nr 2 Oktober 2023

Faster Hulda och smeden på Charlottenberg 1916 Foto: Privat

Som släktforskare hittar man ofta intressanta uppgifter och vill veta mer om det. I detta nummer har vi flera exempel på det. En gravsten med flera namn, en pålysning om en pojke som försvann, en text i en kyrkbok med mera. Som vanligt lite lästips till forskare som vill veta mer.

Ur innehållet

Ordföranden har ordet	2	En konflikt som fortsätter och fortsätter	7
Knepiga ord och uttryck	3	När man snubblar över en grav…..	8
Tidningsklipp	3	Letar du efter en grav?	9
Boktips	4	10-årige Johan Albert försvann i …..	9
Mera tips	5	Gogmans – en berättelse om en ……	10
Tidningsklipp	5	Kungsringning i Årdala kyrka 1871	11
Polisman skjuten i Flen av patient på permission	6	Nya medlemmar	12
Fiskalen som stal älgtungor	7	Program hösten 2023	12

KFV Släktforskarförening

Styrelse

Kjell Lundström, ordförande	070-671 14 51
Lennart Karman, kassör	073-756 88 55
Ami Rooth, sekreterare	070-320 95 97
Anne-Marie Lindblad, vice kassör	070-603 31 01
Rolf Pettersson, vice sekreterare	070-340 91 92
Susanna Nyberg, ledamot	070-712 8135
Lisbet Bergendal (adjungerad)	070-300 80 07

Suppleanter

Inger Andersson	070-224 50 19
Kenneth Gustafsson (adjungerad)	070-687 16 10

Revisorer

Roland Elfving	076-195 34 27
Lars Berggren	070-234 77 23
Viveca Eriksson, ersättare	073-932 48 37

Valberedning

Inger Andersson	070-224 50 19
Viola Marton	073-960 04 39
Göran Eriksson	070-366 80 28
Kenneth Gustafsson	070-687 16 10

KFV-Forskaren

Anne-Marie Lindblad, redaktör	070-603 31 01
Stefan Gustafsson, layout	070-952 78 87
Kjell Lundström	070-671 14 51
Inger Andersson	070-224 50 19
Anders Nilsson	070-609 21 72

Programkommitté

Anders Nilsson	070-609 21 72
Ami Rooth, sekreterare	070-320 95 97
Lennart Karman	073-756 88 55
Lisbet Bergendal	070-300 80 07

Föreningens adress

Katrineholm-Flen-Vingåkers Släktforskarförening
c/o Anders Nilsson
Jägaregatan 56
643 31 Vingåker

E-post: info.kfvslakt@gmail.com

Hemsida: www.kfvslakt.se

Avgifter och konton

Medlemsavgifter 2022	
Enskild:	210 kr/år
Familj:	250 kr/år
Bankgiro:	5049-6694
Swish	123 110 40 90
Organisationsnr:	802417-3638

Inlämnade bidrag

Redaktionen välkomnar artiklar och berättelser till tidningen och förbehåller sig rätten att välja bland bidragen samt att redigera texten för att få plats.

Ordföranden har ordet

När jag skriver detta så tittar solen fram mellan gråa moln och himlen blir alltmer blå. Ser jag ut över sjön här hemma så syns inte minsta krusning, ett väder som inte riktigt stämmer överens med sommaren 2023. Efter en kruttorr försommar med brunbrända gräsmattor och lantbrukare som befarade samma torka som 2018, så öppnade sig skyarna i juli och det utan måtta. Regnet vräkte ner, vägar spolades bort, åar och vattendrag svämmade över och källare vattenfylldes. Inget väder för soldyrkare och badsugna, men desto mer för släktforskning, en sommarsyssla i skitvädret, så väl som någon.

Sommarkaféet hos Mellösa hembygdsförening lockade i år runt tusen besökare och är en tradition som vi var med på även i år. Våra experter Christer Uddin, Inger Andersson och Anne-Marie Lindblad hade fullt upp att informera om vår verksamhet och flera fick hjälp med ett första steg i släktforskningen via våra datorer, något som rönte stor uppskattning.

En annan tradition som vi är en del av är Vialadagen hos Vingåkers hembygdsförening. Anders Nilsson, Eivor Grafsund, Eva Gustafsson och Ove Wåhlberg hade en strid ström av intresserade besökare i Storstugan, som önskade både medlemskap och hjälp att komma i gång att forska.

Att släktforskning är populärt är det ingen tvekan om och intresset ser ut att öka. När vi den 6 augusti slog upp vårt tält på föreningsdagen i Djulö, undrade vi hur många besökare vi skulle få. Men dagen blev en succé trots regn och konkurrens av VM-fotboll och när dagen var slut kunde vi räkna in ett stort antal nya medlemmar. Nya medlemmar fick vi också vid vårt deltagande på Hembygdsföreningens hemvändardag i Flen när flensbor i förskingringen hälsade på i sin gamla kommun.

Som ordförande är det inte utan stolthet jag läser föreningens höstprogram i år. Föreläsningar samt nybörjarkurser i släktforskning, ”Min släkt” och jourhavande släktforskare avlöser varandra, eller vad sägs om ”Nytt inom Arkiv digital”, ”Livet på soldattorpet” och ”Gravvalvsvarligt och dödskul 2”

Kjell Lundström
ordförande

Ny adress eller mejladress?

Meddela föreningen din nya adress så att du inte missar någon information från oss.

Skicka till: *info.kfvslakt@gmail.com.*

Nästa nummer

Kommer i december 2023.

Få tidningen digitalt

Meddela redaktionen om du vill ha tidningen digitalt med mejl istället för på papper. Då slipper vi dyra portokostnader.

Skicka till: *info.kfvslakt@gmail.com.*

Knepiga ord och uttryck

När man börjar släktforska märker man snart att det dyker upp ord som man inte känner till. Man stöter också på okända förkortningar och latinska uttryck inblandade i svenskan. Nedan följer en sammanställning av några av dessa.

Latin användes förr av präster och skrivare.

Här kommer några av de vanliga orden och uttrycken som ni kan finna i husförhörslängderna.

Absolution = syndernas förlåtelse, exempel att någon fött oäktabarn, Stulit mm.
Absolvera = att få syndernas förlåtelse
Ejusdem = samma månad eller dag
Hujus = samma månad
Ibiden = på samma ställe
In loco = här
Infra = nedan
Pagina ante = sidan före
Sacra Communio = helig nattvard eller konfirmation
Supra = ovan
Susceptrix = den som bar barnet vid dopet
Testes dopvittnen, faddrar

Olika uttryck

Kommunicera = ta nattvarden
Mantal = hur stor gården var
Obefintliga = personer som flyttat utan anmälan
På socken = personer som inte har egen bostad
På undantag = Ny brukare men den gamla brukaren får bo kvar.
Frejd = hur person är och levde
Fri = befriad från skatt
Ledig = ogift
Salig = avliden
Välfrejdad = vars vandel och leverne ansåg bra

Förkortningar

Att. attest, flyttningsattest
b. bonde
bet. betyg, flyttn ingsbetyg
d./d:r dotter
dr. dräng
f. förre
f.ä. före äktenskapet
fl. flicka
fol. folio, sida
g. gammal
g.b. gamla boken, används i sidhänvisningar till förra husförhörslängden
g.dr. gifte drängen
g.l. gamla längden, används i sidhänvisningar till gamla husförhörslängden
h. hustru
h:r herr
hbr. hemmansbrukare
heg./häg. hemmansägare
inh. Inhyses
m. man, vanligen gift man
n.b. nästa bok, används i sidhänvisningar till nästa husförhörslängd
n.l. nästa längd används i sidhänvisningar till nästa husförhörslängd
p. pagina, sida
p./pig. piga
p.ant. pagina ante (sidan före)
S.C. sacra communio (heliga nattvarden, brukligt vid konfirmation)
s. son
s./sal. salig (avliden)
s:n. socken
skom. skomakare
sold. soldat
susc. susceptrix (den som bar barnet vid dopet)
ä. änka
äg.ägare

Några tidningsklipp ur tidningar runt sekelskiftet 1900

Annonsörer torde beakta
att Katrineholms Tidning
har en postupplaga af 1.406 ex., som nästan uteslutande utgår inom vestra Södermanland, att den har större spridning därstädes än någon annan af länets tidningar, att den läses af alla samhällsklasser och att den följaktligen är platsens och ortens verksammaste annonsorgan.
Annonspris endast 8 öre pr finstilsrad.

1900-12-28 Katrineholms tidning

Den långa regnperioden slutade med stark köld. I Vingåkersbygden var det i lördags och söndags morse flerstädes 5 à 7 grader kallt och små vattensamlingar hade ända till centimetertjock is. Den tillfrusna smörjan å vägarne har om morgnarne burit temligen tungt lastade åkdon.

1899-10-10

K-tidning 1900-12-28

C. A. TINGVALL,
Katrineholm,
rekommenderar sig i allmänhetens benägna hågkomst med ett stort sorteradt lager af Pelsvaror, såsom Pelstoder, Cåpeskragar och Collier, Muffar, Mössor samt lösa skinn till Kappgarnitur, Hattar, styfva och mjuka, af såväl hår- som ullfilt, äfvensom Felbhattar.
Alla reparationer af pelsverk emottagas och utföras skyndsamt, väl och billigt.
1327

Intressanta böcker för släktforskare

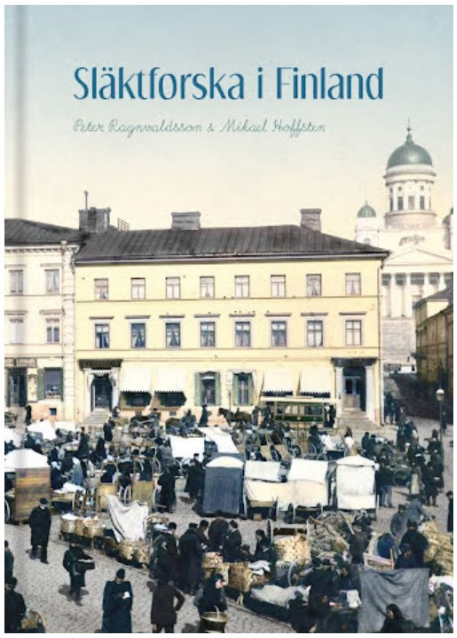
Hela tiden kommer nya böcker av intresse för oss släktforskare. Den här gången har vi hittat flera som kan ge oss mer ”kött på benen” i vår forskning.

Har du släktingar i Finland?

Att släktforska i Finland påminner mycket om hur man släktforskar i Sverige. Det är inte så konstigt då Sverige och Finland var samma land från 1200-talet fram till 1809. Men hur man får fram uppgifter ur arkiv och databaser skiljer sig faktiskt en del.

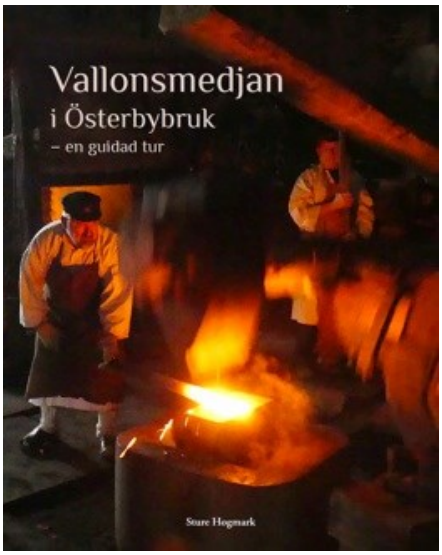
I den här boken får du som söker släktingar i Finland en grundläggande vägledning i hur du hittar uppgifterna om din finska släkt. I ett kompletterande avsnitt om den finska historien från urtid till nutid får du en överblick som hjälper dig att sätta släktingarna i sitt historiska sammanhang.

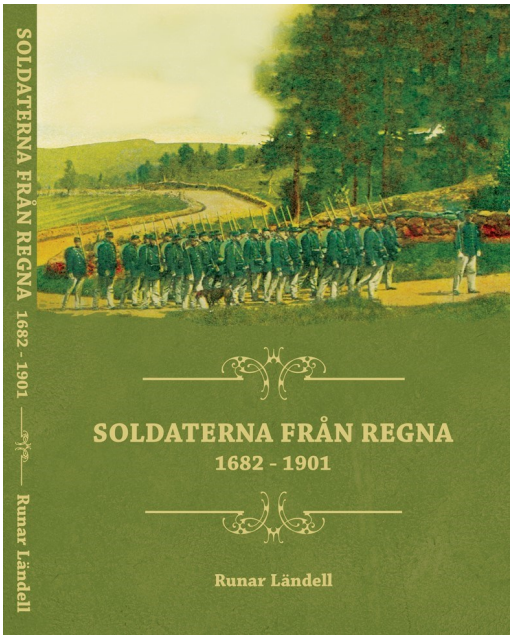
Författare är Peter Ragnvaldsson och Mikael Hoffsten. Boken ges ut Sveriges Släktforskarförbund.

Vallonsmedjan i Österbybruk

I skriften *”Vallonsmedjan i Österbybruk – en guidad tur”* presenteras vår världsunika vallonsmedja. Här kan man bl.a läsa om smedjans historia, om tekniken som vallonerna införde till Sverige, samt hur arbetet var organiserat i smedjan. Skriften är rikt illustrerad med fotografier och skisser. Den kostar 130 kr inklusive frakt och kan beställas direkt från författaren Sture Hogmark och betalas med Swish till 0706554143. Eventuella frågor går att ställa till författaren på sture@hogmark.se

Soldater från Regna socken

När Karl XI införde ”Nya indelningsverket” 1682 delades Regna socken in i 16 rotlar som skulle hålla med varsin soldat eller ryttare. Vilka var de, dessa 250 män som under drygt 200 års tid tjänstgjorde som husarer och soldater för Regna socken? I den här boken får du läsa om dessa män, rote för rote och soldat för soldat. Här finns också ett brev hem från en sjuttonårig soldat från kriget i Finland 1789 samt bilder och kartor med mera.

Författare är Runar Ländell och boken kan köpas på www.vulkan.se.

fler böcker …….

Officerarna i svenska skärgårdsflottan 1756-1824

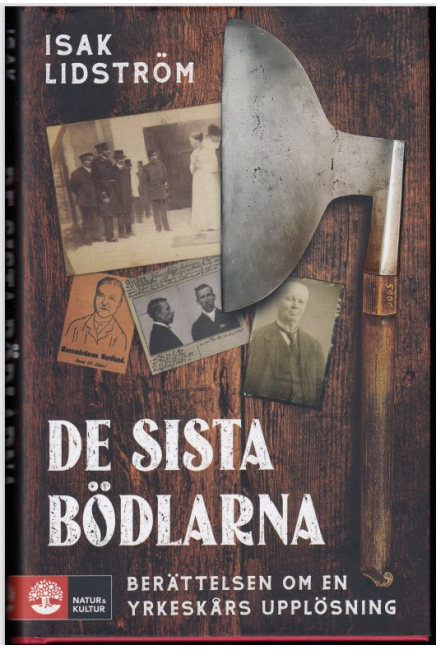
Efter stora nordiska krigets slut hade Ryssland fått besittningar vid östersjökusten och med hotet från öster behövde Sveriges sjöförsvar förstärkas. Det skedde med fästningsbyggen, nya fartygstyper och en flotta vars befälskår var specialiserad för strid i skärgård.

Många av officerarna i den nya flottan kom från högreståndsmiljöer och medelklassfamiljer, men en stor del också från hem med små ekonomiska möjligheter. Anställningen gav tillfälle att komma upp sig i samhället och åtskilliga som börjat som skeppsgossar nådde långt i befordran.

Här presenteras officerarna med familjeförhållanden, karriärer och kommenderingar och de åtaganden de hade utanför sin tjänst. Tack vare det detaljerade materialet belyses de möjligheter som fanns till social mobilitet i det svenska samhälle som från 1700-talets mitt var i stark ekonomisk expansion, inte minst inom handel och sjöfart.

Boken kan bidra med underlag för vidare marina studier och för forskning med personhistorisk inriktning. Inte minst kan den vara en användbar resurs för släktforskare.

Författare är Lars Otto Berg, Esbjörn Larsson och Hans Norman

De sista bödlarna –berättelsen om en yrkeskårs upplösning

I KFV-Forskaren nummer 3 2022 skrev vi om skarprättaren Johan Fredrik Hjort som som stod för det slutliga hugget för på Lidamon utanför Malmköping. Det var Hjerts huvud som skildes från kroppen 1876.

I denna bok finns mer att läsa om det tvivelaktiga yrket.

Vi behöver bara gå ett drygt århundrade bakåt för att nå den tid då bödlarna fortfarande verkade i vårt land. Deras födkrok var en urgammal rättsskipning som tycktes föråldrad i ett allt modernare Sverige.

Här presenteras för första gången en fullständig berättelse om denna yrkeskårs upplösning- en krönika över våra sista bödlars liv och eftermäle.

Här kommer de oss till mötes: livs levande, med sina rika personligheter och avskydda yrkesfärdigheter.

Författare är Isak Lidström.

Tips ur Nyköping-Oxelösunds släktforskarförenings tidning Anknytningen

Ny historiepodd

Den minst sagt produktive historieprofessorn Dick Harrison och hans hustru, författaren Katarina Harrison Lindbergh, har startat historiepodden *Harrisons dramatiska historia.* Den produceras av teamet bakom podden *hisoria.nu*, en poddcast som likaledes torde kunna intressera hugade släktforskare.

Riksarkivet på Youtube

I skrivande stund finns närmare 100 föredrag och instruktionsfilmer att ta del av på Riksarkivets egen Youtubekanal. Du kommer enklast dit genom att gå in till https://www.youtube.com och skriva Riksarkivet i sökfönstret. Det finns filmer om bruksarkiv, bouppteckningar, domboksforskning och mycket annat matnyttigt.

Census1950

Sedan 1790 görs folkräkningar vart tionde år i USA. Då sekretessgränsen för detta material är 72 år, blev 1950 års folkräkning tillgänglig i början av april, se https://1950census.archives.gov samt Ancestry, Family search och My Heritage.

Polisman skjuten i Flen av patient på permission

Vår tidigare ordförande Christer Uddin fortsätter att förse vår tidning med intressant läsning. Den här gången är det en händelse där fjärdingsman Björkman blev skjuten av en man som var på besök i Flen. Han var intagen på en psykiatrisk klinik och hade fått permission för att begrava sin mor.

Fredagen den 22 juli 1922 blev en mörk dag i Flen då fjärdingsman Karl August Björkman sköts till döds av f.d. kamreren Robert Törnberg som var inskriven på en psykiatrisk klinik men befann sig på permission. Han hade tidigare fått behandling på Växjö, Säter och Nyköping hospital, efter att 1907 hotat sin mor till livet, andra gången efter ett försök till våldtäkt och den tredjegången misshandel av sin mor så illa att ett par revben knäcktes. Han omyndighetsförklarades 1920. Törnberg hade blivit utskriven och vistades nu i moderns lägenhet Salstalund, Södra Kungsgatan 34. Modern hade gått bort tidigare varför Törnberg fick permission för att övervara hennes begravning, men hans frigång förlängdes till året ut och nu skulle bouppteckning hållas. Ett antal människor hade samlats för detta ändamål i moderns lägenhet. Här befann sig Törnbergs båda systrar och en ingift man, bouppteckningsmannen, samt bokhandlaren. Fadern fanns inte i livet. Han gick bort redan 1911.

Diskussionen om bouppteckningen startade på förmiddagen och gick ganska lugnt till väga. Fram på eftermiddagen kom man att diskutera om en båt som mamman ägt och nu innehades av en boende i fastigheten. Det var då som det hela startade. Detta kunde Törnman inte acceptera utan blev mer och mer uppjagad ju längre diskussionen fortsatte om denna båt. Han sprang ner till båtägarens lägenhet och kastade ur sig en massa beskyllningar. Båtinnehavaren förklarade sig med att han köpt båten av modern, vilket gjorde Törnberg rasande. Han drog upp en revolver och satte den mot båtägarens bröst, varvid denna slog pistolen ur handen på Törnberg och slank in till sin lägenhet från farstun. Han hoppade ut genom fönstret och ringde t.f. poliskommissarie Marklund, vilken kände till Törnbergs tidigare vredesutbrott. Marklund ansåg det nödvändigt att beordra bypolisen fjärdingsman K.A Björkman att följa med till fastigheten där Törnberg befann sig.

Flens Lasarett från Malmköpingsvägen 1928.
SLM_X69-83 Foto: Fritz Svantesson

Törnberg hade under tiden, innan polisen kom fram, skyndat sig att låsa in sina släktingar och de två bouppteckningsmännen i ett hörnrum en trappa upp och med ett hagelgevär fattat posto i trapphuset. När de båda polismännen kom inom synhåll för Törnman ropade han: - *Kom inte närmare för då skjuter jag.* Vid detta hot tvekade Marklund att avancera vidare, men Björkman menade att man inte borde skrämmas av detta. Han svarade: - *Du skall inte tro att jag låter skrämma mig av att du har ett gevär".*

Björkman gick lugnt framåt, när han var 10 meter från huset, small skottet och han tumlade omkull, träffad i bröstet. Marklund skyndade nu fram och släpade Björkman ur skottlinjen, samt fick en förbipasserande bilist att stanna och ta med Björkman till Flens Lasarett, men skottet var välriktat och han avled innan man kommer fram till sjukhuset. Han hade blivit träffad i höger lunga.

Törnberg stannade kvar i trapphuset och försökte skjuta på chauffören som skjutsade Björkman till lasarettet, men misslyckades. Törnberg rusade in i sin lägenhet och ropade i fullständigt raseri: *" Karln är död, men här skall skjutas fler".* De som befann sig i lägenheten sprang ut och satte sig i säkerhet. Törnman var nu ensam i lägenheten och låste in sig i hörnrummet, där han då och då visade sig i fönstret med en brännvinsflaska i handen.

Kommissarie Marklund begärde förstärkning från Nyköping och Eskilstuna. Vid 11 tiden på kvällen var förstärkningen framme och började arbetet med att få ut Törnberg ur huset. Han avlossade fem skott mest för att skrämmas. Vid försöket att infånga den skjutgalne, hade en ångspruta använts mot Törnmans hörnrum varvid denne sprang från rum till rum för att komma undan. Törnman försökte också ta sig ut via trapphuset men blev stoppad av polismännen.

Klockan ett på natten fick man grepp på honom efter tumultartade former. Vid infångandet blev Törnmans ena öra nästan avslitet. Törnman återfördes dit han kom ifrån nämligen en rättspsykiatrisk klinik och kunde därför inte fällas för mord. Vad folk däremot reagerade på var att Törnman hade vapenlicens för flera vapen trots sin sjukdom.

Fjärdingsman Klas August Björkman var född i Snaggestastugan i Forssa socken 1868-10-28. Fadern var torpare. Gift 1891. Kom till Flen efter boende i Nyköping, Nykyrka och Sköldinge. I Flen bodde familjen i Hagaberg (Drottninggatan 6 – Götgatan 8). Björkman efterlämnade hustru, två söner och två döttrar plus ett barnbarn. Efter mordet framförde Prins Wilhelm sina kondoleanser till familjen.

Christer Uddin

Källa

Dagens Nyheter 1922

Har det blivit bättre?

Det är roligt att läsa gamla tidningar och fundera på om det var bättre förr. Här är några exempel från Katrineholms kuriren från 1940-talet.

Fiskalen som stal älgtungor

Okänd älg som inte har samband med texten i artikeln.
Foto: Bildgruppen i Nyköping med omnejd

Ett samhälle utan korruption är bättre än ett samhälle där människor beter sig omoraliskt, mutar, skaffar sig fördelar, kringgår regler och berikar sig på andras bekostnad skriver den amerikanske statsvetaren och docenten i global politik Brian Klaas i sin bok *Corruptible – Who gets power and how it changes us*.

Att kringgå regler, skaffa sig fördelar och berika sig på andras bekostnad är uppenbarligen ingen ny företeelse som kommunala pampar och andra sysslar med idag. Domen mot landsfiskal Iwar Ljungquist i Vingåker offentliggjordes av Oppundarätten i Katrineholm fredagen den 26 september 1947. Åtalspunkterna var ett flertal och Ljungquist frikändes på de allvarligare av dessa. Begäran att landsfiskalen tills vidare skulle stängas av från tjänstgöring hävdes också. Det fanns dock ett flertal punkter som rätten inte kunde tänka sig att frikänna från och domen kom att lyda på 50 dagsböter à 20 kr.

Vad rätten inte kunde acceptera var att Ljungquist vid bortauktioneringen av tjuvskjutna älgar förbehållit sig rätten att behålla älgtungorna. I detta avseende blev domen fällande; tjänstefel och olovligt förfogande. De därmed sammanhängande ändringarna i försäljningsrapporterna betraktades även som tjänstefel, liksom innehållandet av reseförskott till den underlydande personalen vid tjänsteresor, användandet av fjärdingsmän för privata uppdrag samt vägran att betala arvode till de underlydande för indrivningsarbete.

Anne-Marie Lindblad

Källa
Katrineholms-Kuriren 27 september 1947

En konflikt som fortsätter och fortsätter och klimatet ställde till det redan på 40-talet

Katrineholms-Kuriren
Daglig tidning för Södermanland.
Lördagen den
Överrabbinen vädjar om fred för krigshärjade Jerusalem
Arablegionen bombarderar den heliga staden med brittiska kanoner

Av en händelse hittade jag ett par nummer av Katrineholms kuriren från den 22 och 24 maj 1948. Den 22 maj 1948 var ju åtta dagar efter att den israeliska staten utropades av judarna. På tidningens förstasidor är huvudnyheten ”Överrabbinen vädjar om fred för krigshärjade Jerusalem” och ”Den beramade vapenvilan blev inte av, fortsatta våldsamma strider.”

Det har gått 75 år men läser man förstasidorna så ser man snart att mycket är sig likt med i dag. Staten Israel upprättades i syfte att vara en judisk stat som kunde skydda judar från förföljelse tre år efter andra världskrigets slut. Landet etablerades dock i det område som palestinier hade bott på länge och betraktade som sitt land. Det här blev startskottet för konflikten mellan palestinier och israeler, en konflikt som fortfarande pågår och uppmärksammas än i dag.

Bläddrar jag ett stycke in i den av ålder sköra tidningen så hittar jag möjligen en klimatnyhet, som kanske har bäring även i dag, med rubriken, ”Nattfrosten har härjat svårt i trädgårdarna, risk för att fruktträdblommorna frusit” och intill kan man läsa om ett temperaturfall på 21 grader på danska Jylland där tempen sjönk till -3 grader den 21 maj.

Kjell Lundström

Källor
Katrineholms kuriren, lördagen den 22 maj och måndagen den 24 maj 1948.

När man snubblar över en grav…..

När man går förbi en familjegrav så väcks ofta tankar om dem som blivit begravda där, vilka de var, vilken relation de hade och varför kanske inte alla i familjen finns där. Anne-Marie Lindblad har vandrat på Mellösa kyrkogård och blivit inspirerad att veta mer om de människor som vilar där.

På Mellösa kyrkogård finns en familjegrav med inskriptionen J W Forsberg och det är här Hulda Maria vilar, hon som var gift med smeden Forsberg. Det är henne och människor kopplade till henne som detta handlar om samt hur mycket huvudbry försvunnen dokumentation skapar när man försöker reda i vilka som vilar i en familjegrav. Hulda Maria föddes 6 maj 1879 Stora Forsa, Hammar församling i Örebro. När hon avlider 17 oktober 1948 på lasarettet i Flen är hon skriven i Hyltinge församling. Likväl begravs hon i J W Forsbergs familjegrav i Mellösa 24 oktober 1948.

Charlottenberg , Mellösa 1921 Foto: Privat

Vi kallade henne för faster Hulda, säger Hans Andersson på Storgården i Mellösa kyrkby och jag minns henne mycket väl. Han lägger ned några fotografier av Hulda, hennes make och deras hem Charlottenberg på köksbordet och sedan blir vi sittande vid samma köksbord och lyssnar och får ta del av foton och dokument.

Hulda Maria anländer 1911 till Mellösa efter att ha arbetat som piga och även varit kaféidkerska i Flen. Hon gifter sig året därpå med smeden Wilhelm Henning Forsberg och blir hans tredje hustru. Hulda Maria och Wilhelm Henning bor i Charlottenbergs backstuga som ägs av Hennings syster Hulda Matilda Forsberg som bor i Västerhaninge. Här bor också Wilhelm Hennings far, smeden/änklingen Jonas Wilhelm Forsberg född i Lilla Malma 1838. Han avlider 1915 i Mellösa. 1911 är taxeringsvärdet 600 kr och avseende gårdsnamnet så råder viss osäkerhet. I gamla handlingar står både Charlottenberg och Charlottenborg.

Om Jonas Wilhelm Forsberg kan sägas att han 1855 befinner sig som lärling hos pistolsmeden Anton Gabriel Lindfors (född 1804 i Finland inflyttad till Fristaden Eskilstuna 1818) på Rävsnäs soldattorp i Lilla Malma. Lindfors fick för övrigt anställning vid Kungl. Södermanlands Regemente som pistolsmed och tilldelades 1829 soldattorpet 425 Rävsnäs i Lilla Malma Socken som bostad. Rävsnäs var anslaget för pistolsmeder till 1829 och därefter för gevärshantverkare till 1858. Anton Gabriel fick sedan pension från sin dåvarande tjänst som regementsgevärssmedsmästare, men han bodde kvar vid Rävsnäs till sin död. Vid sidan av den militära befattningen som pistolsmed startade han tillverkning av jaktgevär som går att finna på auktioner än idag.

Jonas Wilhelm kommer så småningom till Klockargården i Mellösa och har då fått dottern Hulda Matilda och sonen Wilhelm Henning – han som slutligen gifte sig med faster Hulda. De hinner vara gifta i ungefär 12 år innan Wilhelm Henning avlider 1924 i lunginflammation. Hulda Maria blir naturligtvis kvar i hemmet kan man tänka men 1925 anländer hans syster som står som ägare till Charlottenberg och ett år senare flyttar Hulda Maria ut. Hon arbetar som hushållerska i Flen, Blacksta och slutligen Hyltinge där hon står skriven när hon avlider på Flens Lasarett. Vad som var anledningen till att hon flyttade när hennes svägerska dök upp eller att hon begravs i Mellösa i familjegraven förtäljer inte historien,

Denna gravplats har funnits tillgänglig sedan 1931 och det är därför märkligt att Henning Forsberg och J W Forsberg finns noterade i graven sedan mitten på 30-talet. Det finns uppgifter om att de skulle varit avlidna 1935 och 1937, men enligt död- och begravningslängderna har inga med det namnet avlidit under dessa år. Vid ett möte med Örjan Edmanvid Mellösa församling håller han dock för troligt att de båda har flyttats till denna grav, symboliskt eller på annat vis. Enligt uppgift är det inte ovanligt att man tar en grästorva eller lite jord från en minneslund där exempelvis en maka vilar och placerar den enligt makens önskemål i hans grav. Därmed kan makans namn finnas med på gravstenen. Vi vet alltså inte med säkerhet att Hulda får vila vid sin make och svärfar, men vi håller det för troligt. Vad vi vet är att hon återigen får möta sin svägerska Hulda Matilda som sedan 1934 vilar där och som kanske är den som skapat familjegraven.

Så kan en historia rulla upp då man söker bland gravar, även om vägen dit varit både krokig och otydlig.

Anne-Marie Lindblad

Källor

Dokumentation och bilder – Hans Andersson privat

Födelse- och doplängder Hammar församling Örebro

Födelse- och doplängder Lilla Malma (Malmköpings församling)

Död- och begravningslängder Mellösa församling

Husförhörs- och flyttlängder Mellösa och Hyltinge församling

Malmköpings Hembygdsförening

Letar du efter en grav?

Här får du tips hur du ska hitta uppgifter om gravar på nätet.

”Begravda i Sverige 2”, som är den senaste versionen av Begravda i Sverige, är framtagen i ett samarbetsprojekt mellan Sveriges kyrkogårdsförvaltningar och Sveriges Släktforskarförbund. Databasen levereras som USB-minne och innehåller sammanlagt drygt 6,4 miljoner begravda från cirka 3000 kyrkogårdar, eller 95% av alla digitalt registrerade i Sverige. Tidsomfattningen sträcker sig från någon enstaka grav från 1400- och 1500-talet, drygt hundra gravar på 1600-talet och fram till våren 2012. Man kan också söka på nätet enligt nedanstående.

Inger Andersson

- https://www.svenskakyrkan.se/begravning/om-gravratt/hitta-gravplatsen
- https://www.svenskagravar.se
- https://www.rotter.se/gsi
- https://gravar.se/

10-årige Johan Albert försvann i Floda 1864

Inger Andersson fick tillgång till ett antal lösblad med *Pålysningar* och det väckte intresse och en sann släktforskare går igång och börjar leta fram uppgifter för att få mer ”kött på benen”. Här har Inger och Anne-Marie Lindblad tagit fram uppgifter av vad som hände den unge pojken som försvann från hemmet i december 1864. Tänk om de haft en mobiltelefon(!).

Pålysning i Sköldinge kyrka

”Som Sonen Johan Albert Pehrsson i Sätra Höglind denna dag från hemmet afgått d. 14 december sig; utan att sedemera någon underrättelse om hans wistande blifvit meddelad, anhålles att genom pålysning i Sköldinge Kyrka få utrönt om han möjligen inom samma socken blifvit vid nämnde tid synlig, eller någon upplysning om honom kan lämnas. Han är 10 år gammal.

Floda d. 7 Januari 1865
CW Pettersson”

En gosse Johan Albert Persson, född den 14 december 1854 i Granhed, som kanske inte hade det så bra miste sin far, Per Eric Ersson den 11 maj 1861, i lungsot. Familjen flyttar till Säterdal 1863.

Mamman Eva Greta Andersdotter, född den 11 mars 1822, gifte om sig 1863 och Johan Albert fick en fosterfar. Troligen kom de inte så bra överens. Så det blev nog för mycket och samma dag som han fyllde 10 år den 14 december gav han sig i väg från hemmet.

I längden 1866 -1870 finns en notering om han är *pensionär** och i utflyttningslängden för Floda finns uppgift att han flyttat till Sköldinge 1869, vilket visade sig vara fel.

Under perioden 1871-1875 finns Johan Albert i Flen och arbetar som dräng hos skomakaren Gustaf Jansson i Flens by nr 2. Han flyttar in till på Säterdal Granhed Floda och står som skomakarlärling.1873 flyttar han till Björklind i Granhed och där finns hans 6 år äldre bror Anders Petter Persson, även han skomakare. Den 23 oktober 1875 beger han sig till Stockholm.

1883 kommer han från Stockholm till Baggestugan, Gillberga församling (D) Johan Albert har den 26 april 1879 gift sig med Adelina Matilda Bobeck född den 23 juni 1845. Under tiden i Stockholm bor de på Bellmansgatan 17 i Maria Magdalenas församling. Johan Albert står nu som skomakare och makarna har fått två döttrar. 1886-1890 finns familjen i Eskilstuna Kloster och Fors-Drakensköldska Vreten. De har fått en dotter till, född i Gillberga. Johan Albert lämnar Sverige och flyttar med hustruns tillstånd till Nord Amerika i april 1889 och lämnar Göteborg i maj 1889.

Hustrun och döttrarna flyttar efter i maj1890. Samtliga döttrar följer med från Eskilstuna Kloster och Fors (D).

Vi började nysta i detta då Inger fått tillgång till den skriftliga pålysningen och vi tyckte det lät intressant och hade dessutom svårt att förstå hur en 10-årig pojke bara kunde försvinna. Det verkar som om mamman ville ha kontakt med sin son och på detta vis var det nog det enda som hon kunde. Detta var ett dåtida sätt att föra sin önskan om att få kontakt med någon. Modern dog den 30 december 1873 i Sätra Höglind Floda (D).

Den som skrev pålysningen åt Eva Greta var kontraktsprosten i Floda Carl Wilhelm Pettersson som bodde i Granhammar i Floda(D) Avliden 1872.

Inger Andersson och
Anne-Marie Lindblad

Källor
Kungörelse från Sköldinge Kyrka
Husförhörslängder, utflyttningslängder i Floda, Flen, Stockholm

*Pensionär kan beteckna att någon befinner sig inackorderad eller befinner sig i en pension.

Gogmans – en berättelse om en livgrenadjär, smed, spelman, skrothandlare och hans barn

Kjell Lundström fortsätter att berätta om personligheter ifrån sin hemstad Katrineholm. Den här gången låter han oss lära känna familjen Gogman som lämnat avtryck i staden.

Det var jag, Hasse Andersson, Per i Kvarna, Christer i Huviken, Åke i Strångholmen, Bosse Melin, Charlie Franzén och några till. Vi var ett gäng killar i nästan samma ålder som var kompisar och skolkamrater när vi växte upp i Djulö kvarn på 1960-talet. Det var full fart för det mesta, mycket cowboys och indianer i Lilla skogen och Djulö hage, cykeltävlingar runt Lilla vägen, bad vid Noréns brygga, fotboll hos Gösta i Fiskartorp och på vintern bandylaget Djulö som spelade sina matcher i Erik ”Östdals” gängserie på Värmbols IP och vi tränade på Djulösjöns is och Dalakärret. Det sas att på Dalakärret frös isen så fort solen gick i moln. Men där fanns också ”Nane”, Kjell-Arne Gogman, en kille som var betydligt äldre än oss men som mer än gärna hängde med på våra upptåg. En snäll man som ofta bjöd oss grabbar på biomatiné inklusive godis på Palladium eller Grand på söndagarna och det är om honom och hans familj det här fortsättningsvis ska handla, ”Nane” var skrothandlarns son och låt oss börja 1877….

Kjell-Arnes farfar, Carl Arvid Carlsson Gogman såg dagens ljus den 15 september 1877 i Vrena. Han blev soldat och livgrenadjär vid Södermanlands regemente, Nyköpings kompani 1897. Han fick först soldatnamnet Godén och därefter Gogman på Goglundastugans soldattorp nummer 64 i Stigtomta. Han var dessutom smed och en mycket känd och framstående spelman på fiol. Hans första fiol tillverkade han, vid åtta års ålder, av snören och en cigarrlåda. Vid en fest i Björkvik spelade Arvid Gogman en hel natt på en cigarrlåda med strängar. Han skrev och komponerade ett stort antal låtar nedtecknade i notböcker som han skänkte till Södermanlands Spelmansförbund. Sin smedutbildning fick han genom vagnmakarlära i Virå och Eskilstuna. När han var 24 år startade han egen smedja i Bettna där han bland annat utförde smidet till tornet i Bettna kyrka. Han drev sin smedja i 50 år där han också ägnade sig åt skrothandel.

1912 föddes Arvid Gogmans son och Kjell-Arnes pappa Axel. Han kom att gå i faderns fotspår och lärde sig till smed. Axel Gogman flyttade från föräldrahemmet 1933 och samma år gifte han sig med Dagmar Linnéa och den 5 december föds deras första barn, Barbro Linnéa, som bara blev 23 år. Familjen bosätter sig under några år på olika adresser i Bettna. I februari 1938 kommer så familjens andra barn, Lars-Göran, och på hösten

I sin ungdom drev Axel Gogman cykelverkstad i Bettna en tid och brukade också vara med i cykeltävlingar.

styr familjen kosan till Katrineholm och Sandgatan 6.

1942 kommer så familjen, som nu utökats med ytterligare en son, Stig-Åke, till Mellösa. Axel har tidigare, under tiden i Bettna hjälpt sin svåger, smeden Evert Johansson, i hans smedja i Mellösa. Axel cyklade då mellan Bettna och Mellösa, en icke föraktlig sträcka på 6 mil tur och retur. Nu hyr han Everts smedja och familjen bosatte sig i våningen ovanpå. Här fortsatte Axel med smide åt bönder och även jobb åt järnvägen. Han tillverkade också kälkar som sedan såldes i Asplunds järnhandel i Flen.

I en skrift som använts vid sockenvandringar i Mellösa går det att läsa när Axel Gogman byggde sig ett hus. *-Slaktare Jansson tyckte att jag skulle bygga en kåk. Köp tomt och bygg en stuga vid bastun, sa han. Vi var där och tittade tillsammans med byggar`n, Theodor Andersson. Vi hade 5 barn och jag byggde nu ett barnrikehus som kallades Stålhamra i Mellösa by. Sen byggde jag en smedja också på tomten*. Familjen hade nu alltså en barnaskara på fem. 1943 föddes Kjell-Arne som jag berättade om i början och så 1946 kom Kerstin.

Det blev 1950. I jordbruket hade det kommit allt större maskiner. Skulle Axel Gogman fortsätta som smed hade det krävts större lokaler. I stället flyttade familjen nu tillbaka till Katrineholm. Eftersom Axels pappa Arvid vid sidan av smidesarbetet också drev skrothandel så var det den verksamheten som lockade Axel och nu startade han Gogmans skrotaffär. Affären var till en början mer av en lumpbod men Gogmans skrotaffär blev med tiden ett begrepp i Katrineholm.

Axel Gogman med familj bosatte sig i Djulö kvarn i huset Lillebo några hundra meter ner vid ån efter kvarnen.

1964 uttalade sig Axel Gogman om skrothandlaryrket i Katrineholms kuriren.

-Skrota bilar är hundgöra. Det lönar sig inte. Vi måste snart få hjälp av staten som garanti för att inte förlora på bilskrotning. Mera arbete-mindre lön: där har ni vår situation i dag. Skrothandlare

Axel Gogman, 52 år Djulökvarn, är mannen bakom de orden. Han arbetar i branschen sedan barnsben. Men trots denna dystra deklaration expanderar hans skrotrörelse. Nu ska skrotupplaget flyttas över vägen till ett nyköpt område som är större än det som Axel Gogman nu äger i industriområdet nära mejeriet i Katrineholm.

Skrothandeln finns ännu kvar 59 år efter att Axel klagade över dålig lönsamhet. Men ingen Gogman styr längre över verksamheten. Skrothandeln har sålts 2 gånger senast 2022 när landets största i skrotbranschen tog över skrotaffären. Axel avled den 4 april 2004 och hans hustru Dagmar Linnea den 1 mars samma år, båda blev nära 92 år gamla och var gifta i 71 år.

Kjell-Arne Gogman, skrothandlarsonen med stort hjärta, vart tog han vägen. Han gick bort 2012, 70 år gammal. Under många år jobbade han på auktionsfirman som flyttade in i Djulö skola när skolverksamheten lades ner, där blev ”Nane” ett känt ansikte som den som förevisade det som ropades ut.

Kjell Lundström

Källor

Katrineholms kuriren 1964, 1971

Södermanlands spelmansförbund

Skrift för sockenvandringar i Mellösa

Bild på Axel Gogman ur Katrineholms hembygdsförenings Årsbok 1998

Arvid Gogman var en aktiv och omtyckt spelman. Han gick bort 1964 nära 87 år gammal.

Kungsringning i Årdala kyrka 1871

Eivor Grafsund i Vingåker har hittat information i kyrkböcker från Årdala om kungsringningen efter Drottning Lovisas död den 30 mars 1871.

”Den så kallade Kungsringningen, i följd af Hennes Majt Drottning Lovisas död den 30 Mars 1871, började med 1sta Roten den 10de och slutade med 2dra Rroten den 17de påföljande April, Nästa gång en sådan ringning anbefalles bör således början göras med 3dje Roten och emedan 1sta o 2dra Rotarne äfven werkställde ringningen vid Enke Drottning Desiderias död 1861, böra desse Rotar förbigås, när turen nästa gång till dem återkommer.

I anledning af Konung Carl XVs död i Malmö d 18 Sept.1872 kl 9 e.m. förordnades ringning från och med d. 29de i samma måad till och med begrafningsdagen den 9de påföljande Oktober: men i följd deraf, att Cirkuläret härom så sent hitkom, kunde ringningen ej börjas förrän söndagen d 6te Oktober; ringning här förrättades således endast fyra dagar och werkställdes genom uppbud inom 3dje Roten.”

Källa
Årdala (D) AI:13 (1871-1875) Bild 221

Klocka i Helgesta kyrka 1944
Foto: Ivar Schnell, Nyköping
SLM M034610

Fakta

När en svensk regent eller hans maka dött följde förr i tiden landssorg en tid och samtidigt ringdes kyrkklockorna i kyrkorna varje dag i veckor eller månader. Vanligtvis ansvarade klockaren för att ringa i kyrkklockorna men vid kungaringning fördelades uppgiften på fler människor som bodde i trakten kring sockenkyrkan. Ett hedersuppdrag som ibland kunde vara både tidskrävande och betungande.

Vid Karl IX:s död 1611 varade kungsringningen i 136 dagar. När Gustav II Adolf dog i Lützen den 6 november 1632 ringdes det i 365 dagar. Gustav III fick bara 69 dagars ringning och för Gustav V ringdes i tio dagar. Ceremonin har fortsatt fram till Gustav VI Adolfs död 1973.

Avs:
KFV Släktforskarförening
c/o Anders Nilsson
Jägaregatan 56
643 31 Vingåker

B PP Sverige, Port Payé

Nya medlemmar sedan förra numret av KFV-forskaren

Carina Andersson, Katrineholm
Ann-Charlott Eriksson, Hälleforsnäs
Kjell Jansson, Katrineholm
Agneta Hollingworth, Solna
Agneta Svallin, Katrineholm
Gunilla och Bo Eriksson, Katrineholm
Eva-Karin och Lars-Inge Axelsson, Valla
Astrid Lind, Strängnäs
Eva Hellkvist, Katrineholm
Martin Sjöstedt, Malmö
Marianne Lundgren, Katrineholm
Lena Edlund, Katrineholm
Anita Persson, Vingåker
Sonja Kantonen, Vingåker
Stig Olsson, Vingåker
Gina Lööf, Vingåker

Vi hälsar alla nya medlemmar välkomna till vår förening!

Program 2023

Jourhavande släktforskare i Flen, 24/10 och 28/11

Jourhavande släktforskare i Katrineholm 26/10 och 30/11

Jourhavande släktforskare i Vingåker 24/10 och 21/11

11 oktober, Från gravvalvsvarligt till dödskul, Lennart Palm, på Perrongen i Katrineholm
8 november, Soldater och soldattorp, Anders Halldén

Läs mer på föreningens webbsida www.kfvslakt.se. Där hittar du också information om våra kurser.

Sveriges Släktforskarförbund
Sörmlands Sparbank
ABF
GÖR EN ANNAN VÄRLD MÖJLIG